

Ventspils pilskalnā tiks atklāts jaunais vides objekts “LATS”

Otrdien, 10. janvārī, plkst. 11.00 Ventspils Ostas promenādes pilskalnā, līdzās Livonijas ordeņa pilij, svinīgi tiks atklāts laikmetīgās mākslas vides objekts “LATS”, kas veltīts 2013. gada beigās zaudētās Latvijas valūtas piemiņai – latam.

Pasākumā piedalīsies Ventspils valstspilsētas domes vadība un lata piemiņas zīmes autori – Latvijā pazīstamais tēlnieks Gļebs Panteļejevs un arhitekts Andris Veidemanis.

Ar ideju – iemūžināt Latvijas nacionālās valūtas piemiņu, pilsētas domē 2014. gadā vērsās Ventspils muzeja vadošais pētnieks un direktores vietnieks Armands Vijups. Skulptūras atrašanās vieta pilskalnā tika izvēlēta apzināti, jo no tās paveras skats uz Ventspils ostu – vietu, kur 1925. – 1926. gadā tika izkrauta daļa no Lielbritānijas naudas kaltuvē “Royal Mint” kaltajām sudraba divu latu monētām, tādējādi pirmo reizi nonākot uz Latvijas zemes tieši Ventspilī. Tādēļ simboliski, ka Ventspils ir pirmā un pagaidām vienīgā vieta Latvijā, kur lata piemiņa ir iemūžināta laikmetīgās mākslas objekta veidolā.

Lai saglabātu lata kultūrvēsturisko nozīmi publiska mākslas darba veidolā, Ventspils pilsētas pašvaldība 2021. gadā izsludināja metu konkursu, kurā 22 projektu ideju konkurencē uzvarēja tēlnieka Gļeba Panteļejeva un arhitekta Andra Veidemaņa darbs “Evolūcija”. Alumīnija lējuma vides objekts lata simtgadei veidots pēc 1992. gada 1. lata monētas dizaina motīviem, 3m diametrā ar aktīviem un daudzveidīgiem siluetiem, kas intensīvi maina konfigurāciju atkarībā no skata punkta izvēles. Laša tēls veidots telpisks, reālistiskā stilā.

Latvijas lats kā mūsu valsts nacionālais simbols veidojies un “dzīvojis” sarežģītā laikā. Tā pastāvēšanas pirmais posms ilgst mazliet vairāk nekā 18 gadus – radies 1922. gadā, tas kā neatkarīgas valsts maksāšanas līdzeklis ir apgrozībā līdz 1941. gada pavasarim, tikai nedaudz pārdzīvojot neatkarīgas Latvijas valsts pastāvēšanu.

1993. gadā Latvijas iedzīvotāju makos nonāk atjaunotās nacionālās valūtas monētas un banknotes. Arī otrais nacionālās valūtas apgrozības posms nav ilgs – pāreja uz eiro 2013. gadā iezīmē šī nacionālā simbola pastāvēšanas beigas.